

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Cuộc đời làm vua của Trần Dụ Tông có một số câu chuyện khó tin liên quan đến ông và được coi là những hủ tục “độc nhất vô nhị” trong lịch sử Việt Nam.

Trần Dụ Tông, vị vua thứ 7 của nhà Trần, tên thật là Trần Ho. Ông sinh ngày 19 tháng 10 năm Bính Tý (1336), mất ngày 25 tháng 5 năm Kỷ Dậu (1369), thọ 33 tuổi; làm vua 28 năm (1341-1369), đời hai niên hiệu là Thiệu Phong (1341-1357) và Đại Tr (1358-1369).

Tổng Trần Dụ Tông tại Đền Trần

Nhà Trần sau một giai đoạn rối loạn thê thảm, được biết là võ công oai hùng từng 3 lần phá quân Nguyên Mông, bình phục được Chiêm Thành thì dần bước vào giai đoạn suy vi kể từ khi Thái thượng hoàng Trần Minh Tông qua đời tháng 2 năm Đinh Dậu (1357).

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Lúc đó, Trần Dụ Tông được toàn quyền trị nước nhưng ông không phát huy được những thành tựu đã có trong thời gian đầu làm vua của mình mà lại bị bê bối triều chính, ham mê tửu sắc, ăn chơi sa đọa, ra lệnh cho xây nhiều cung vàng điện ngọc, thu sưu cao, thuế nặng làm cho nhân dân vô cùng khổ sở và ca thán. Trong nước, giặc giã nổi lên khắp nơi, triều đình thì gian thần kéo bè kết đảng và trở nên lộng hành vô cùng. Những điều đó chính là nguyên nhân đưa triều Trần bước dần ra khỏi vũ đài chính trị, bước mất vẻ vang quy về tay họ khác.

Sách viết: “Vua tính rất thông tuệ, học vấn cao minh, chăm lo việc võ, sẵn sàng việc văn, các di thần đầu phục. Đợi Thiệu Phong, chính sự tốt đẹp; tám năm Đợi Trần về sau, chơi bời quá độ, cần nghiên cứu nhà Trần suy yếu từ đó” (Đợi Việt sử ký toàn thư).

Còn sách Việt sử tiêu án cũng đánh giá về Trần Dụ Tông rằng: “Việc văn võ đầu sẵn sàng chu đáo, trong nước bình yên, ngoài bang mạnh mẽ. Khi nước được đổi trị rồi thì sinh ra ham mê chơi bời, cần nghiên cứu nhà Trần từ đó suy dần”.

Đùng phồng thu cúc quái đản

Vào đêm Trung Thu năm Kỷ Mão (1339), các vị ông phi, cung nữ triều Trần đổ xô thuyểm ngắm trăng trên Hồ Tây, hoàng tử thối mồm của vua Trần Minh Tông, tên là Trần Hồ o mồm lên bôn tuốt cũng được đi theo. Không hiểu sự sự ý thế nào mà hoàng tử bỗng ngã xuống nước chết đuối. Mọi người hoảng hốt nhẩy xuống mò tìm, mãi hồi lâu mới vớt được xác hoàng tử kẹt ở lỗ cống đẫm cá. Thuyết thu cúc Trâu Canh tâm rằng:

- Có thể cứu được bằng cách dùng kim châm vào các huyết làm hoàng tử sống lại nhưng chờ sau này sẽ bị liệt đờn.

Sau đó Trâu Canh dùng kim châm cứu được hoàng tử nhờ đó mà được coi như thần y, được triều đình ban thưởng và phong lên đến chức Quan phủ huyện Tuyên Huy Việt Đợi kiêm Thái y sứ.

Còn hoàng tử Hồ o sau này lên ngôi, đó chính là vua Trần Dụ Tông và lại tiên đoán năm nào sẽ bị nhốt cả ông đã trở thành hiện thực.

Năm Tân Mão (1351) “Trâu Canh thuyết vua bị liệt đờn, dâng phồng thu cúc nói rằng giết đứa bé trai, lấy máu hòa với đờn khi thích mà uống và thông dâm với chày hay em ruột của mình thì sẽ hiểu nghiên cứu. Vua làm theo, thông dâm với chày ruột là công chúa Thiên Ninh, quả nhiên công hiểu” (Đợi Việt sử ký toàn thư).

Những lời vớt tên con là mất conкин

Thông thuyết vớt đờn dâng cúng lên vua đầu là những đồ quý báu, trân châu, đồ thối. S

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

---

thần, thuyền buôn ngoài khi đến nước ta cũng thường chọn những thợ vụng. Thế thì Trần Dụ Tông cũng ngơ, có lẽ ông đã nhận được công của người Chiêm Thành trong đó có một con kiền và một con kiền này cũng thật đáng bực.

Sách Đại Việt sử ký toàn thư viết: “Nhâm Thìn, [Thiệu Phong] năm thứ 12, (1352)... Mùa xuân, tháng 3, Chế Mân người Chiêm Thành chầu sang ta, dâng voi trắng, ngựa trắng, một trăm con và một con kiền lớn (dài 1 thước 9 tấc) cùng các công vật xin đánh Trà Hòa Bê Đê mà lập làm vợ ông vua”.

1. Cuộc thi về các trò chơi

“Nhâm Thìn, [Đại Trù], năm thứ 5 [1362]. (Nguyên Chí Chính năm thứ 22). Mùa xuân, tháng giêng, lệnh cho các nhà võ nghệ hầu, công chúa dâng các trò tập hý vua xét duyệt trò nào hay thì thưởng cho” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Đây được coi là cuộc thi nghệ thuật trình diễn đầu tiên trong lịch sử Việt Nam.

2. Mộng đánh bạc tại cung đình

Chăm ham thích vui chơi, không màng đến triều chính, thậm chí Trần Dụ Tông còn “hợp các nhà giàu như làng Đình Bảng ở Bắc Giang, làng Nga Đình ở Quốc Oai vào cung đình đánh bạc làm vui, một tuần bạc được gần 300 quan tiền, ba tuần thì đã được gần 1000 quan...” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Sách phê phán rằng: “Làm vua một nước mà mộng đánh bạc để lấy hào... thật đáng bực” (Việt sử tiêu án). Nhà sử học Phan Phu Tiên nhận xét: “...Dụ Tông công nhiên làm bạc, gọi những nhà giàu vào cung đánh bạc rồi sau người trong nước bắt chước cái dâm, không thể ngăn cấm được nữa. Cuộc cùng vì thế đánh bạc mà một nước” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Làm quýt, trồng rau dớn “tặng gia sản xuýt”

Đã có thêm tiền chi phí cho các sở thích của mình, tháng Giêng năm Nhâm Thìn (1362), vua Trần Dụ Tông “sai tể nô cày 1 dặm ruộng ở bên bờ bắc sông Tô Lịch để trồng hành, tể rau dớn đem bán, gọi tên phường này là Vạn Nhân Tử và làm quýt đem bán cũng như thế” (Đại Việt sử ký toàn thư).

Đây có lẽ là một kiếm tiền có một không hai trong lịch sử. Sách Việt sử tiêu án chép “...Trồng rau bán lấy lợi, ví như Tây Viên đời Hán thì càng đáng bực hơn nữa”.

Ban thu thuế công và cho dân nghèo tiền gạo

Giữa những việc không hay, Trần Dụ Tông có lúc lại làm những điều tốt mà ít vua nào làm được. Tháng 9 năm Nhâm Thìn (1362), “vua ngự đến phủ Thiên Trường (nay thuộc Nam

Những chuyện khó tin về vua Trần Dụ Tông

Tác Giả: Thái Dũng

Thứ Bảy, 10 Tháng 7 Năm 2010 16:28

Đồ nh- TG). Nhân dân có ai ốm thì ban cho thuốc uống công và tiền gạo, ít nhiều khác nhau. Thuốc có tên là viên Hoàng ngọc sắc ngọc, trứ bách bệnh. Dân nghèo ai nghe tin kéo đến thì được ban 2 viên thuốc, 2 tiền và 2 thăng gạo” (Đời Việt sử ký toàn thư).

Vua phẫn nộ Bức ăn chửi cũng không bằng

Tháng 10 năm Quý Mão (1363), Trần Dụ Tông sai “đào hồ ở vườn ngự trong hậu cung. Trong hồ xếp đá làm núi, bên mặt đào khai ngòi cho chảy thông nhau. Trên bờ hồ trồng tùng, trúc, thông, tre và các thảo hoa thơm cỏ lạ. Lại nuôi chim quý, thú lạ trong đó. Phía tây hồ trồng hai cây quế, đào gần đền Song Quế, lại gọi tên đền là đền Lạc Thanh, tên hồ là hồ Lạc Thanh. Lại đào riêng một hồ nước khác, sai người ở Hồ Đông chôn nước mưa vào đó, đem các thảo dược và thịt động vật, cua, cá nuôi ở trong hồ. Lại sai người ở Hóa Châu chôn cá sấu đến hồ vào. Lại có hồ Thanh Ngộ thả thả cá thanh phi (cá diếc). Đốt chôn khách đồ đồ trông coi” (Đời Việt sử ký toàn thư).

Sách Việt sử tiêu án bình rằng: “Chôn nước mưa, nuôi cá sấu ở hồ là kẻ tàn ác; vua Tùy Dục Tông, Tống Huy Tông cũng có núi, có biển nhưng không đốt chôn cái chân thú này như vua”.

Thi uống rượu thua bệ tôi

Trần Dụ Tông là người ham mê rượu chè, một lần nghe nói có viên quan đang giữ chức Chánh chấp nội cung tên là Bùi Khoan uống rượu rất giỏi, thế là vua cho gọi vào cùng thi uống rượu. Ai người ông vua này bắt thua mà thua cuộc, “Khoan lập mẹo uống đến hết 100 thăng rượu, đốt chôn thuốc 2 tạ” (Đời Việt sử ký toàn thư). Sự việc này xảy ra tháng 4 năm Giáp Thìn (1364).

Say rượu đi tắm sông suýt chết

Sợ chép rượu vào tháng 5 năm Giáp Thìn (1364), “vua đi hóng gió chửi trăng. Vì uống rượu say quá nên đi xuống sông tắm, vì thế bị ốm. Sai quan thay thuốc là bên Trần Canh thay nhau uống thuốc thang” (Đời Việt sử ký toàn thư). Đến tận tháng 7 năm đó, vua Trần Dụ Tông mới khỏi bệnh.

Bức lột mặt nạ, n

Trần Dụ Tông là ông vua chửi bới quá đỗi nên công nghiệp nhà Trần ngày càng suy thoái. Vào một đêm mùa hè, tháng 6 năm Bính Ngọ (1366), vua đi chửi ở hồ Hoàng Mã Sơn (nay thuộc Hoàng Yên) đến canh 3 mới trở về kinh, khi đến sông Chanh thì bị kẻ lột quần áo rồi ném xuống nước. Sách Việt sử đời vua: “[Trần Dụ Tông] niên hiệu đời Trần năm thứ 9 (1366), vua đi chửi ở hồ Hoàng Mã Sơn, khi trở về đến bãi Chanh bị lột quần áo và giày dép”.

Nhà vua cho đó là điềm báo trớ trêu sự chảnh lạnh, khó mà sống lâu nên càng thêm sợ hãi.